

Қарағанды мемлекеттік медицина университеті
Физиология кафедрасы

СӨЖ

Тақырыбы: Есте сақтаудың физиологиялық негіздері.

Орындаған: Еркінбек А.
Тексерген оқытушы: Сәрсембаева Ш.Ш.

Қарағанды 2018

Мақсаты:

Студенттердің ақпаратты сақтап және қажет кезде туындауын, өңдеуін қамтамасыз ететін есте сақтаудың қазіргі кездегі физиологиялық механизмдерін, орталық құрылымдарын, есте сақтау процессінің нейрохимиялық механизмдерін меңгеруі

Жоспар:

1. Есте сақтау, нейрондық тізбектің қасиеттері ретінде. Есте сақтаудың биологиялық және әлеуметтік маңызы.
2. Жаттау әдісіне, энграмманы сақтау ұзақтығына қарай есте сақтау түрлерінің жіктелуі.
3. Сенсорлық, қысқа мерзімді, ұзақ мерзімді есте сақтаудың сипаттамасы.
4. Сенсорлық, қысқа мерзімді есте сақтау механизмдерінің гипотезасы. Қыртысасты - қыртыстық құрылымдардағы қозу реверберациясының ролі, синапстық теориялар.
5. Ұзақ мерзімді есте сақтаудың мүмкін болатын механизмдері

Есте сақтау – кез келген тітіркеністен кейін қалатын іздік процесс.

Адамның есте сақтау қабілеті арқылы - даму, өсу, оқу, қоршаған ортамен байланысты дамыту іс-әрекеттері орындалады.

Есте сақтау: қабылдау, жинақтау, сақтау, өңдеу және қайтадан қалпына келтіру.

Зерде/ есте сақтау – ми қызметінің күрделі түрі, қабылданған ақпаратты сақтау және еске түсіру.

Зерде түрлері:

- I. 1. Түрлік;
2. Жеке (дара).

II. Сақталу ұзақтығына байланысты:

1. Тікелей түсіріп алу (иконикалық);
2. Қысқа мерзімді (секунд);
3. Аралық мерзімді (бірнеше күн, апта)
4. Ұзақ мерзімді (жылдар, өмір бойы).

III. Сигналдық жүйелердің қатынасына
байланысты:

Сезімді – бейнелік;

Қисынды – мағыналық;

Механикалық;

Логикалық.

IV. Сенсорлық (көру, сезу, жанасу және т.
б.).

V. Эмоциялық.

Есте сақтау, түрлері:

Генетикалық (түрлік) – шартсыз рефлексстер мен инстинкт негізінде қалыптасады.

Фенотиптік – организмнің индивидуальды ерекшеліктеріне байланысты ақпаратты қабылдау және есте сақтау қабілеті (қимыл – қозғалыс, эмоция, бейне)

Зерде үш процестен тұрады:

- Мидың ақпараттарды қабылдауы;
- Мида ақпараттарды сақтау;
- Ақпараттарды еске түсіру (жаңғырту).

Зерде деңгейлері:

- Есте сақталған мәліметтерді толық қайталау
(ең жоғарғы деңгейі);
- Бір көргеннен бейнені тану;
- Жеңілденген зерде (қайталанғанда).

Моторная

Образная

Словесно-логическая

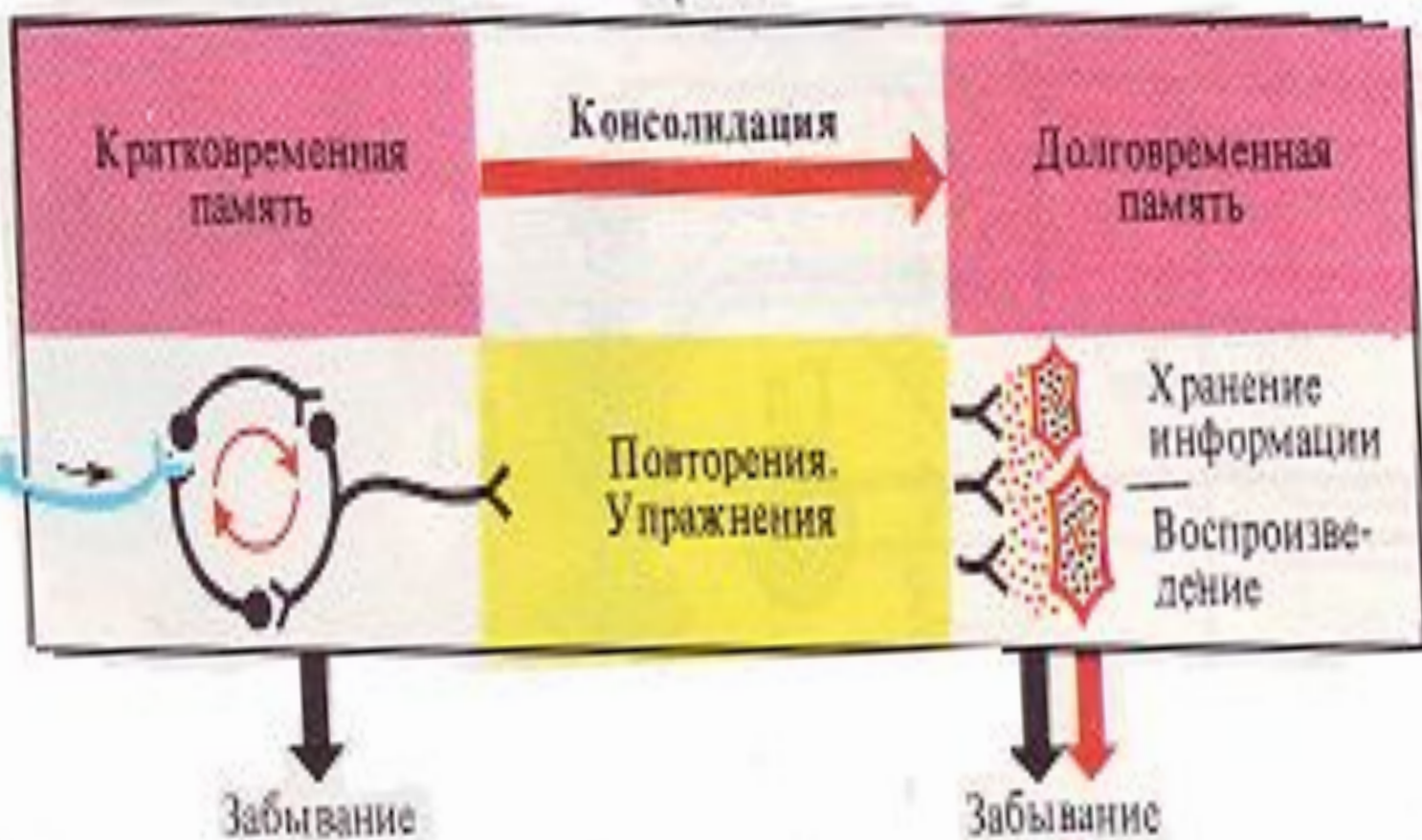

Эмоциональная

Зерде теориялары.

- 1. Шартты-рефлекстік;**
- 2. Нейрондар моделдерінң теориясы;**
- 3. Ассоциативтік;**
- 4. Биохимиялық;**

ЦНС

Қорытынды:

Адам өзінің өмірде көріп, естіп білгендерін, басынан кешіргендерін, түрлі ойлары мен сезімдерін, әрқилы іс-әрекеттерін ұмыта бермейді. Олар баста сақталады, қажет кезінде қайта жаңғыртылады. Біздің әрбір толғанысымыз, әсерленуіміз бен әрекет қылығымыз санамызда біршама уақыт сақталып, қажетті жағдайларда қайта жаңғыртуға келетін іздер салаты на баршаға мәлім.

Пайданылған әдебиеттер.

- Сатпаева К.К. Адам физиологиясы. Алматы, 1995. Ордабеков С.О.,
  - Абдрақов Б.Қ., Ахауова Г.Қ. «Жас ерешелік анатомиясы, физиологиясы және гигиенасы» 2012 ж. «Ақ нұр» баспасы. (18-22 бет);(99-105 бет).
  - Ғаламтор беттерінен.

**НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА
РАХМЕТ!**